

POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: *Reflexia vybraných aspektov a trendov v digitálnej mediálnej kultúre (so zameraním na platformy sociálnych sietí)*

Autor: *Mgr. Erika Moravčíková, PhD.*

Oponent: *prof. PhDr. Slavomír Gálik, PhD.*

Kritériá hodnotenia habilitačnej práce

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce

Téma habilitačnej práce s názvom *Reflexia vybraných aspektov a trendov v digitálnej mediálnej kultúre (so zameraním na platformy sociálnych sietí)* je aktuálna a mimoriadne dôležitá, lebo skúma a vyhodnocuje vplyv médií, osobitne sociálnych sietí, na používateľa a v širšom zmysle aj na celú kultúru. Predkladaná práca má teoretický charakter a opiera sa o množstvo preštudovanej domácej a zahraničnej odbornej literatúry. Habilitantka sekundárne využíva aj empirické výskumy, ktoré sú súčasťou niektorých literárnych alebo internetových zdrojov. Z tohto dôvodu je pochopiteľné, že autorkina habilitačná práca je postavená na kvalitatívnych metódach ako sú interpretácia, analýza, syntéza a komparácia. Na základe preštudovania pomerne veľkého množstva literatúry a následných analýz a syntéz môžem konštatovať, že habilitantka má tému hlboko premyslenú, dokáže ju skúmať v rôznych súvislostiach a vyhodnocovať z hľadiska jej možností a rizík. Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce vidím v jej komplexnosti a v kognitívnom odstupe, ktorý jej umožňuje tému skúmať z „nadhľadu“, v rôznych súvislostiach a predovšetkým vo vzťahu k nášmu každodennému prežívaniu života v médiách.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Úroveň spracovania habilitačnej práce je na vysokej odbornej úrovni, ktorá sa zakladá na veľkom počte preštudovanej domácej a zahraničnej literatúry a následne na tvorbe, analýzach a syntézach konceptov, ktoré súvisia s danou témou. K vysokej úrovni práce prispieva aj práca autorky, ktorá vychádza zo súčasného poznania mediálnej kultúry a operuje s koncepciami a termínmi z oblasti sociálnych médií a osobitne youtuberskej kultúry. Osobitne oceňujem objasnenie pojmov ako sú „coolhunteri“, „human downgrading“ „kyberzombie“, ale aj konceptu platformy OnlyFans.

3. Prínos a úroveň výsledkov práce

Prínos habilitačnej práce je najmä v objasnení súčasnej mediálnej kultúry, osobitne sociálnych médií v kontexte zábavy, ekonomiky pozornosti, poznávania a kontroly človeka. Vo vzťahu sociálnych médií a zábavy autorka prináša množstvo nových a zaujímavých poznatkov. Napríklad na strane 48 autorka tvrdí, že „komparácia generácií „baby boomers“ a generácie „Z“ najviac ukazuje najmarkantnejšie rozdiely najmä čo sa týka hodnotovej orientácie“. Primárnou hodnotou pre túto generáciu sú nové, osobitne sociálne médiá. To, že bez týchto médií už táto generácia nedokáže žiť, potvrdzuje aj výrok jedného vysokoškolského študenta, ktorý sa zúčastnil výskumu prežiť 24 hodín bez médií: „Médiá sú mojou drogou, bez ktorej

som stratený. Cítil som sa ako mŕtvy...“ (s. 57). Za veľmi cenné a prínosné považujem aj analýzu youtubera ako novodobého narcisa, ktorý sa musí permanentne sebaaprezentovať, ďalej analýza človeka, ktorý sa stáva „homo consumericus“ - závislým od konzumu, ale stále vnútorne nespokojným. Tento vnútorný rozpor autorka objasňuje na príklade platformy OnlyFans, ktorá je kolotočom stále nových dopamínových stimulov, pričom veľkú popularitu tejto platformy môžeme „čítať“ už aj ako istú mieru závislosti. Veľmi zaujímavé a cenné sú autorkine postrehy ohľadom ekonómie pozornosti, s ktorou pracujú sociálne siete, a s kritikou ktorej prišiel bývalý pracovník spoločnosti Google Tristan Harris. Digitálne platformy dokážu zozbierať veľké množstvo informácií o človeku a dokážu rýchlejšie pracovať ako ľudský mozog. Z tohto dôvodu ako hovorí autorka: „digitálne platformy už v mnohých prípadoch poznajú naše preferencie lepšie než my sami...“ (s. 104). Tristan Harris chcel iniciovať realizáciu etického designu sociálnych médií, ale, samozrejme, narazil na nepochopenie a odmietnutie vo vedení Google. Habilitantka v tejto, ale aj v iných súvislostiach hovorí, že to by bolo v podstate proti záujmom týchto veľkých korporácií, ktoré chcú ovládať myseľ a túžby ľudí, čo sa v súčasnosti považuje za najväčší ekonomický kapitál. Autorka sa taktiež dotkla otázok pravdy v tzv. postfaktuálnej dobe. V tejto súvislosti veľmi oceňujem, že autorka vo vzťahu k racionalite (napr. verifikácii informácií) zdôrazňuje aj intuíciu a empatiu. Racionalita sama osebe totiž nestačí, lebo aj Eichmann alebo Mengele boli racionálni a mysleli si, že pracujú pre „vyššie dobro“, ale nemali empatiu a súcitiť. V rámci tejto témy autorka možno mohla ešte rozpracovať aj aktuálnu tému pandémie, osobitne mediálneho informovania o pandémii. Autorka v práci viackrát spomínala hypnózu, preto v tejto súvislosti by som sa chcel spýtať, či sme neboli do veľkej miery vystavení takejto hypnóze zo strany médií? Na druhej strane však niektoré informácie na sociálnych sieťach boli dokonca zmazávané. V súčasnosti je to vojnový konflikt na Ukrajine a blokovanie niektorých alternatívnych médií na internete. Aké to môže prispieť k deliberatívnej komunikácii a demokracii?

4. Posúdenie formálnej stránky práce (jazyk, štýl, štruktúra)

Formálna stránka práce je v poriadku. V práci sa nachádza minimálne gramatických chýb a preklepov. Na strane 87 je citát v anglickom jazyku a na strane 148 v českom jazyku. Obidva citáty by mali byť v slovenskom jazyku a prípadne do poznámky pod čiarou uviesť originálne znenie.

5. Explicitne vyjadrený návrh na udelenie (resp. neuvedenie) vedecko-pedagogického titulu docent

Na základe preštudovania habilitačného spisu a habilitačnej práce s názvom *Reflexia vybraných aspektov a trendov v digitálnej mediálnej kultúre (so zameraním na platformy sociálnych sietí)* navrhujem Mgr. Erike Moravčíkovej, PhD. **udelit'** vedecko-pedagogický titul docent v odbore 3.1.2 Kulturológia.

V Nitre, dňa 26. 2. 2022

Prof. PhDr. Slavomír Gálik, PhD.